

ב"ל (באר שבע) 16045-08-11 - מוריה אמנוני נ' המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 16045-08-11

לפני: כב' השופטת אורלי סלע - נשיאה

נציג ציבור עובדים - מר יהודה דדון

נציג ציבור מעבידים - מר לאון מיוני

התובעת: מוריה אמנוני, (-)

-

הנתבע: המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד הילה גולן

פסק דין

1. עניינה של תביעה זאת בהודעת המוסד לביטוח לאומי (להלן - הנתבע) לפיה הוחלט להכיר במוריה אמנוני (להלן - התובעת) במעמד של תושבת ישראל החייבת בתשלום דמי ביטוח ומס בריאות, כמי שאינה עובדת, על פי המינימום הקבוע בחוק וזאת מאחר ושהייתה בחו"ל היתה למטרת לימודי רפואה. ההודעה מתייחסת לתקופה משנת 2005.

2. לטענת התובעת היא ביקשה מהנתבע להכיר בה כתושב עם חזרתה לארץ בפברואר 2011 על מנת לעבוד בבית חולים סורוקה במסגרת תוכנית מיוחדת. משהתוכנית לא יצאה לפועל וכבר ב-13.3.11, חזרה היא לאיטליה ועל כן מבקשת היא היום שלא להכיר בה כתושבת בתקופה משנת 2005 ולבטל את החוב בגין דמי ביטוח משנת 2005.

3. בתיק זה העידה התובעת בלבד.

4. מעדות התובעת עולות העובדות כלהלן -

א. התובעת עזבה את הארץ בחודש יוני 2005 על מנת לטייל באיטליה וללמוד את השפה;

ב. במהלך שהותה באיטליה, הכירה התובעת סטודנטים שלמדו שם וכן אנשים מהקהילה היהודית והחליטה להתחיל ללמוד ובמקביל לעבוד כשמרטפית אצל משפחה יהודית;

ג. התובעת החלה ללמוד רפואה בדצמבר 2005;

ד. על מנת לאפשר את שהותה באיטליה היה עליה להמציא אישור משלטונות איטליה לשהיית קבע. הוצאת האישור דרש המצאת חוזה דירה, ביטוח בריאות והצהרה על סיבה להימצאות במדינה זרה - לימודים או עבודה;

ה. במאי 2011 התובעת שמעה על תוכנית מיוחדת לסטודנטים לרפואה מחו"ל בבית חולים סורוקה והחליטה להפסיק את מהלך חייה בחו"ל, לרבות הסבבים בבית חולים שזה השנה האחרונה, להוציא תעודת תושב חוזר במשרד הקליטה ולהחזיר את מרכז חייה לישראל;

ו. במשרד הקליטה הנחו את התובעת לבקש את התושבות שלה מהמוסד לביטוח לאומי כמו גם את ביטוח הבריאות, שכן היא היתה מוגדרת במערכת כתושב חוץ.

ז. לשאלת התובעת, נאמר לה במשרד הקליטה שאם תקבל תושבות, תקבל זכויות של תושב חוזר;

ח. בעקבות האמור, התובעת פנתה לנתבע בבקשה לשנות את מעמדה מתושב חוץ לתושב ישראל;

ט. ביום 3.4.11, שלח הנתבע מכתב לתובעת בו נכתב שהוחלט להמשיך ולהכיר בה כתושבת ישראל וכן נקבע שהיא מחוייבת לשלם, רטרואקטיבית, על כל השנים ששהתה בחו"ל והיתה מוגדרת כתושב חוץ;

י. מאחר והתובעת נתמכת על ידי אמה בלבד, היא לא יכלה להרשות לעצמה לשלם לביטוח הלאומי את כל החוב בגין התושבות;

יא. התובעת ביטלה את התוכנית אלקטיב בבית חולים סורוקה אליה נרשמה וחזרה לחו"ל לעשות שם את הסבבים בבית החולים. המהלך היה כרוך בהוצאת חוזה חדש לדירה עד שנת 2015 וחידוש אישור שהיית הקבע שלה;

יב. כיום התובעת עובדת ללא תשלום בבית חולים ברומא עד למבחן המדינה האיטלקי ואין בכוונתה לחזור בשנה הקרובה לישראל.

5. א. בחקירתה הנגדית אישרה התובעת שהיא יצאה בשנת 2005 לאיטליה כתיירת ולאחר חצי שנה החליטה ללמוד שם. בהתייחס לעבודתה כשמרטפית, השיבה התובעת שהיא עבדה משנת 2005, במשך 4 שנים במקום אחד.

ב. בהמשך חקירתה הנגדית אישרה התובעת שבתקופה משנת 2005 עד דצמבר 2011 הגיעה לבקר בארץ כ-20 פעם, כפי שעולה מדו"ח יציאות וכניסות מביקורת הגבולות (נ/5). לשאלה מה היתה מטרת הביקורים, השיבה - "רוב הביקורים שלי שהיו כמעט חודשיים ב-2010, 2011 היה בגלל המוות של סבתא שלי. היא היתה מאושפזת בסורוקה עם חשש לסרטן ריאות. ידעתי שהיא תמות ולכן באתי כל הזמן". כאשר הקשתה ב"כ הנתבע וביקשה מהתובעת לאשר שגם בשנים 2005 ו-2006 הגיעה הרבה לארץ השיבה - "כן. אבל ציינתי שהביקורים הכי תכופים שלי היו ב-2010, 2011". ולגבי מטרות הביקור לפני 2010, השיבה - "יש לי משפחה בארץ שזאת אמי, שהייתי באה לבקר אותה".

ג. כאשר נשאלה התובעת לעניין אישור שהיה באיטליה, השיבה שלצורך קבלתו היתה צריכה להצהיר על ביטוח בריאות שנתי שהיא משלמת מכיסה וכן על חוזה דירה לפחות לשנה. לשאלה אם היתה צריכה להצהיר על סטטוס מסויים, השיבה שהיא צריכה להצהיר על עבודתה עד 25 שעות בשבוע או לימודים והם מחליטים מה להוציא - אישור שהיה לימודים או אישור עבודה. כאשר ביקשה ב"כ הנתבע לברר איזה אישור שהיה הוצא בעבורה, השיבה התובעת שבשנה הראשונה הוצא אישור עבודה שלאחר מכן הוארך והומר לאישור לימודים.

ד. לעניין המגורים, השיבה התובעת שהיא התגוררה ברומא בדירה שכורה, ולגבי מימון לימודיה בחו"ל - "קיבלתי מלגה בגלל המצב הסוציואקונומי שלי וכמובן שעבדתי". והשכר שקיבלה מהעבודה - "זה לא היה קבוע אבל זה היה משהו בין 500 ל-600 יורו לחודש". כאשר נתבקשה התובעת להבהיר אם היתה לה עזרה כלכלית מהארץ או ממקור אחר השיבה שסבתא שלה, כשהיתה בחיים, נתנה לה כסף כל פעם שהיתה מגיעה לארץ.

ה. לעניין מעמדה באיטליה, אישרה התובעת שבשום שלב לא פנתה לקבל אשרת שהיה קבועה באיטליה ואף לא לקבלת דרכון או אזרחות.

ו. לעניין הלימודים, השיבה התובעת שהם הסתיימו במאי 2012 וכי בתקופת הלימודים לא עבדה במקצוע שכן אי אפשר לעבוד במקצוע בלי לעשות מבחן מדינה של משרד הבריאות. כאשר נשאלה התובעת מתי התחילה את ההתמחות השיבה - "זה לא התמחות אלא סבב מחלקות. את ההתמחות אני מתחילה אחרי מרץ 2013. סבב מחלקות התחלתי בדיוק כשסיימתי ללמוד במאי 2012".

ז. בסיום חקירתה הנגדית, כאשר נתבקשה התובעת להבהיר ממה התפרנסה לאחר שהפסיקה לעבוד כבייביסיטר, השיבה שהיה לה בן זוג באיטליה עמו היא התגוררה ואשר תמך בה.

6. בשאלון לקביעת תושבות לשובה בחו"ל אותו מילאה התובעת ביום 17.2.10 (נ/1), בפרטים אודות השהייה בחו"ל: תקופה, מדינה, מטרה רשמה - "2005 עד 2007, איטליה". ובסעיף מטרה, שם צוין במפורש שניתן לבחור יותר מאפשרות אחת - הגירה, לימודים, עבודה, כל מטרה אחרת רשמה - "לימודים (רפואה + התמחות)". גרה עם בן זוג וחיה עמו".

עוד כתבה התובעת, בשאלון נ/1, שאינה בעלת אזרחות זרה, לא הגישה בקשה לרכוש אזרחות זרה, שבידיה אשרת עבודה בחו"ל - בלתי מוגבלת. כאשר נתבקשה התובעת לציין מה הצהירה כדי לקבל ויזה לחו"ל, רשמה "לימודים" ומעמדה בתקופות שהותה בחו"ל - "סטודנט". עוד כתבה - "אין בכוונתי לחזור לארץ מכיוון שיש לי עוד 7 שנים ללמוד ולהתמחות בתחום הרפואה. כמו כן, אני גרה עם בן זוגי מזה כשנתיים ויש בכוונתנו להינשא ולחיות באיטליה".

7. בשאלון לקביעת תושבות - לחזור מחו"ל, אותו מילאה התובעת ביום 13.3.11 (נ/2),

בפרטים אודות השהיה בחו"ל רשמה - "מתאריך יוני 2005 עד תאריך 25/02/2011 ב- איטליה, לימודים אקדמיים". עוד ציינה התובעת שהיא סיימה את קשרי עבודתה בחו"ל וכי הודיעה למשטרה המקומית על רצונה לעזוב את המדינה ולא חידשה את אישור השהיה השנתי שלה כסטודנטית.

בניגוד לרשום בנ/1 שיש לה בן זוג באיטליה וכי בכוונתם להינשא ולחיות באיטליה - רשמה התובעת שאין לה בן זוג בחו"ל. כאשר נתבקשה התובעת לציין פעולות נוספות שעשתה המצביעות על סיום מרכז חייה בחו"ל רשמה - "אי חידוש אישור שהייה כסטודנט באיטליה, שהינו חובה לשהיה חוקית במדינה אירופאית".

בסיום השאלון רשמה - "סיימתי את לימודי הרפואה בחו"ל (איטליה) וכרגע אני בהמתנה על מנת להכנס לקורס למבחן הרישוי של משרד הבריאות".

8. עיון בדו"ח ביקורות הגבולות (נ/5) מעלה שבתקופה מיוני 2005 עד פברואר 2011 - המועד בו הגישה התובעת את הבקשה לקביעת תושבות לחוזר מחו"ל - ביקרה התובעת 24 פעמים בארץ.

דיון והכרעה -

9. הלכה פסוקה היא כי המבחן לקביעת "תושבות" הינו "ביתו" של אדם והוא מיושם תוך התחשבות במטרות ובשיקולים של בטחון סוציאלי. בדב"ע נא/0-43 **חאלדיה פאוזי ואח' נ' המוסד לביטוח לאומי**, פד"ע כ"ג 36, 40) נקבע:

"אופי התושבות בישראל בחוקים שמתחום הבטחון הסוציאלי פורט בדב"ע מה/4-73 [4] בע' 84 כדלקמן:

"לא יהיה זה נכון לקבוע נוסחה כוללת ומרשם כולל, אשר יהא בהם כדי לענות על כל המצבים שבהם מתעוררת השאלה, אם פלוני הוא תושב ישראל, אם רכש מעמד כזה, או אם הפסיד מעמד כזה. התשובה תבוא ממכלול הנסיבות, כעולה מכל האמור לעיל. נדגיש רק זאת, שבחשבון סופי תקבע הזיקה למעשה; זיקה שלא יהא בה מהזמניות או מהארעיות, וזיקה שיש בה להוכיח ראיית מקום שבתחום ישראל כמקום ש'בו הוא חי', ש"זה ביתו".

10. המבחן העיקרי, אשר נקבע בפסיקה לקביעת הזיקה הוא המקום בו נמצא מרכז חייו של האדם וזיקתו למקום זה -

"קביעת ה"זיקה", המקום "שבו הוא חי" וש"זה ביתו" נעשית על פי התשתית העובדתית והערכת העובדות בשים לב למכלול הנסיבות. רכישת מקום מגורים בחוץ לארץ על ידי תושב ישראל, קבלת רישיון עבודה קבוע, עבודה במקום עבודה קבוע במשך פרק זמן משמעותי, ניתוק של קשר כלכלי כל שהוא עם ישראל, כל אלה, בין היתר, יכולים להעיד, בנסיבות מסוימות, על חוסר זיקה לישראל והעתקת מרכז החיים והבית למקום אחר בחוץ לארץ" (דב"ע נ/0-286 **צפירי אביוב נ' המוסד לביטוח לאומי**, ניתן ביום 29.5.1997).

11. עלינו לבחון, איפוא, האם מהעובדות כפי שהוכחו בפנינו בעניינה של התובעת, ישראל הינה ביתה של התובעת או שמא היא מקום ישיבה ארעי שלה.

12. התובעת עזבה את הארץ בחודש יוני 2005 ובחודש דצמבר 2005 החלה את לימודיה באיטליה. מיד עם תום לימודיה ניסתה התובעת לשוב לארץ במעמד של תושב חוזר, ואף נרשמה לעבודה בבית החולים סורוקה בבאר שבע, במסגרת תוכנית מיוחדת.

לכל אורך תקופת לימודיה ביקרה התובעת בארץ כ-24 פעמים ושמרה על קשר רציף וזיקה לארץ.

התובעת לא הציגה ראיה המעידה כי מרכז חייה עבר למדינה בה התגוררה בתקופת לימודיה. בעת שהותה באיטליה, התובעת התגוררה בדירה שכורה, לא קיבלה רישיון עבודה קבוע ואף העידה כי לא פנתה בבקשה לקבל אשרת שהייתה קבועה, דרכון או אזרחות איטלקית ולא ניתקה את המסגרת הכלכלית, המשפחתית והחברתית בארץ. יתרה מזאת, במהלך שהותה באיטליה הוצאה לתובעת, על ידי השלטונות, אשרת שהיה לצורכי **לימודים** ואף בשאלונים 1/נ-1 ו-2/נ הצהירה שמטרת השהיה בחו"ל - לימודים.

13. כל אלו מלמדים כי מרכז חייה של התובעת היה ונותר בישראל, גם לאורך תקופת שהותה הממושכת בחו"ל, למטרת לימודים.

14. סוף דבר - הוכח לפנינו כי יש לראות בתובעת כתושבת ישראל במהלך כל תקופת לימודיה ועל כן, התביעה נדחית.

15. אין צו להוצאות.

ניתן היום, י' שבט תשע"ג, (21 ינואר 2013), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מר יהודה דדון אורלי סלע מר לאון מיוני

נציג ציבור (עובדים) נשיאה נציג ציבור (מעבידים)